

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/221/2017
Identifikačné číslo spisu:	5107213117
Dátum vydania rozhodnutia:	19.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5107213117.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. D., bývajúcej v R., 2/ S. S., bývajúcej v U., obe zastúpené Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s.r.o., so sídlom v Žiline, V. Tvrdého č. 791/17, 3/ X. D., bývajúceho v U., zastúpeného JUDr. Martou Wertlenovou, advokátkou so sídlom Žiline, Predmestská č. 8537/28, právnych nástupcov po pôvodnej žalobkyni J. D., naposledy bývajúcej v A., zomrelej dňa M., proti žalovaným 1/ O. J., bývajúcej v J., 2/ O. J., bývajúcemu v J., obaja zastúpení JUDr. Marekom Belkom, advokátom so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa č. 1504, P.O.Box č. 13, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6C/160/2007, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2015 sp. zn. 8Co/708/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2015 sp. zn. 8Co/708/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júna 2014 č. k. 6C/160/2007-376 určil, že J. D., bola ku dňu svojej smrti výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX k. ú. A. ako parcela KNC 412/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 23 m², parcela KNE 326 - lesné pozemky o výmere 8696 m² a na LV č. XXX k. ú. A. ako parcela KNE 416 - orná pôda o výmere 5268 m². Žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom 1/ až 3/ trovy právneho zastúpenia Advokátskej kancelárii JUDr. Milan Chovanec, s.r.o. vo výške 2 042,42 eur na účet č. XXXXXXXXXX/XXXX do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a JUDr. Marte Wertlenovej, advokátke vo výške 163,69 eur na účet č. XXXXXXXXXX/XXXX, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Taktiež žalovaných 1/ a 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom 1/ až 3/ trovy konania vo výške 259,45 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 29. júna 2015 sp. zn. 8Co/708/2014 potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odvolací súd preskúmal rozhodujúcu otázku, ktorá bola vo veci

vznesená, a to či v danom prípade sa pôvodná žalobkyňa J. D. mohla dobromyseľne a oprávnene ujať držby k sporným nehnuteľnostiam na základe titulu, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948, a od ktorého času mala nehnuteľnosti užívať, čím by splnila podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Konštatoval, že prvoinštančný súd vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 O.s.p. a vo svojej podstate dospel k správnym skutkovým zisteniam i právnym záverom, pokiaľ uzavrel, že pôvodná žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo vydržaním. Nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že už samotný vyššie uvedený rozsudok okresného súdu mohol byť sám osebe titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva v prospech pôvodnej žalobkyne, nakoľko pre jeho nadobudnutie sa vyžadoval zápis tohto rozsudku do pozemkovej knihy. Uviedol, že z obsahu odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948 je nesporné, že v uvedenom čase v predmetnom katastrálnom území prebiehala komasácia a preto bolo logické, že aj napriek úspešne skončenému sporu nemohlo kvôli prebiehajúcej komasácii následne dôjsť k zápisu do pozemkovej knihy a teda k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Vzhľadom na uvedenú situáciu mohla pôvodná žalobkyňa objektívne nadobudnúť presvedčenie, že sa stala vlastníčkou sporných nehnuteľností, za ktoré už aj zaplatila kúpnu cenu, čo tiež nasvedčuje tomu, že ich užívala v dobrej viere, že jej patria. Následne odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie (§ 238 ods. 3 O.s.p.), kde uviedol, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to v otázke, či v rozhodnutí štátneho orgánu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948, možno vidieť dobromyseľnosť a oprávnenosť držby ako aj presvedčenie nadobúdateľky, že jej vec patrí, a to i napriek tomu, že z tohto vyplývala potreba vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam do pozemkovej knihy. Podľa odvolacieho súdu je to možné akceptovať vzhľadom na to, že uvedený rozsudok nahrádzajúci kúpnu zmluvu nemohol byť už spôsobilý k vkladu vlastníckeho práva vzhľadom na prebiehajúcu komasáciu v predmetnom katastrálnom území. Keďže podľa odvolacieho súdu nastolená otázka doposiaľ judikatúrou vyšších súdov nebola riešená a má vzhľadom na možné prípady obdobnej povahy súčasne zásadný význam z hľadiska rozhodovacej činnosti súdu, pripustil preto proti svojmu rozhodnutiu dovolanie a to podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadli dovolaním žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“), ktorého prípustnosť odvodzovali z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p., z toho dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesúhlasili s konštatovaním odvolacieho súdu, že predmetný rozsudok nahrádzajúci kúpnu zmluvu nemohol byť spôsobilý na vklad vlastníckeho práva vzhľadom na prebiehajúcu komasáciu v predmetnom katastrálnom území, pretože už zo znenia uvedeného rozsudku je pre nadobudnutie vlastníckeho práva zrejماً potreba jeho zapísania do pozemkovej knihy. Pôvodná žalobkyňa teda nemohla byť podľa ich tvrdenia dobromyseľná, pretože z výrokovej časti rozsudku jednoznačne vyplýva jej povinnosť intabulovať predmetné rozhodnutie do pozemkovej knihy. V zmysle uvedeného teda nebola splnená jedna z o zákonom predpokladaných podmienok vydržania. Z týchto dôvodov žiadali, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ až 3/ k podanému dovolaniu uviedli, že rozhodnutia súdov nižších inštancií sú vecne správne a založené na správne zistenom skutkovom stave, a preto ho žiadali odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaní), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú

prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

7. Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplývala viazanosť dovolacieho súdu tak obsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberal len vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť sa dovolací súd predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie súdov nižších inštancií nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolatelia vady v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. nenamietali a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

8. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. z toho dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení toho, či v rozhodnutí štátneho orgánu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948 možno vidieť dobromyseľnosť a oprávnenosť držby ako aj presvedčenie nadobúdateľky, že jej vec patrí.

9. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. bolo dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

10. Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň „vymedzil“ v dôvodoch rozhodnutia otázku, podľa neho po právnej stránke zásadného významu.

11. V ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. bolo odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie bolo zásadného právneho významu. Realizácia uvedeného oprávnenia odvolacieho súdu musela mať vždy povahu výnimočnosti a vychádzala z prísneho rešpektovania zákonných podmienok, vymedzujúcich rozsah tohto oprávnenia. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamenal, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania kedykoľvek a úplne podľa svojej (ničím neobmedzenej a ľubovoľnej) úvahy, jeho úvahu zákon striktne ohraničoval do rámca posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nescela ani v uvedenom rámci právnej zásadnosti rozhodnutia viesť k prenášaní ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania totiž vyplývalo, že odvolací súd bol oprávnený pripustiť dovolanie (a tým aj možnosť preskúmania správnosti riešenia niektorej právnej otázky) len so zreteľom na tú konkrétne vymedzenú právnu otázku zásadného významu, ktorú sám posúdil a vyriešil. Pokiaľ odvolací súd v rámci dovolacej otázky nastolil viaceré otázky, ktorých riešenie podľa jeho názoru prichádzalo do úvahy, avšak sám ich neposúdil a v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlil, bolo takéto pripustenie dovolacej otázky na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia vo veci samej a vyvolávalo pochybnosti o komplexnosti rozhodnutia, v takomto prípade sa javilo pripustenie dovolania ako náznak toho, že odvolací súd si nebol istý správnosťou svojho právneho posúdenia veci a v rozpore s prieskumnou povahou dovolacieho konania očakával, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd (m. m. najvyšší súd sp. zn. 1 Cdo 273/2012, 2 Cdo 278/2009, 2 Cdo 18/2010, 3 Cdo 187/2013, 4 Cdo 28/2011, 4 Cdo 109/2011, 7 Cdo 50/2011). Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie, malo osobitný význam, lebo dovolateľ bol v tomto prípade oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetom súdneho posudzovania mohli byť potom len právne otázky súvisiace s posúdením, či napadnuté rozhodnutie spočíva na správnom právnom posúdení veci. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nebol oprávnený, ani vybavený procesnými prostriedkami (pozri § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Ako už uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000 (viď R 6/2004) v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov, z viacerých v konaní vyslovených právnych názorov, považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo

treba považovať za inú vadu konania, ku ktorej musí dovolací súd prihladiť v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. z úradnej moci.

12. V nadväznosti na vyššie uvedený výklad ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. dospel dovolací súd k záveru, že spôsob, akým odvolací súd v prejednávanej veci vymedzil právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, svedčí o zaťažení konania tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

13. Odvolací súd totiž pripustil dovolanie k dovolacej otázke, a to či v rozhodnutí štátneho orgánu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948 možno vidieť dobromyseľnosť a oprávnenosť držby ako aj presvedčenie nadobúdateľky, že jej vec patrí, ktorú ale sám v rozhodnutí neposúdil a nevyriešil. Odvolací súd svojím rozhodnutím síce vo veci samej potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, avšak z jeho odôvodnenia nie sú zrejmé dôvody, pre ktoré tak urobil. Svoje rozhodnutie postavil na právnom názore, že pôvodná žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo vydržaním. Uviedol, že v uvedenom čase v predmetnom katastrálnom území prebiehala komasácia a preto nemohlo dôjsť k zápisu do pozemkovej knihy a teda k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Mal za to, že vzhľadom na uvedenú situáciu mohla pôvodná žalobkyňa objektívne nadobudnúť presvedčenie, že sa stala vlastníčkou sporných nehnuteľností, za ktoré už aj zaplatila kúpnu cenu, čo tiež nasvedčuje tomu, že ich užívala v dobrej viere, že jej patria. Pokiaľ odvolací súd mal za to, že pre rozhodnutie sporu bola kľúčová otázka posúdenia toho, či v rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948 nahradzujúcom kúpnu zmluvu možno vidieť dobromyseľnosť a oprávnenosť držby ako aj presvedčenie nadobúdateľky, že jej vec patrí, potom bolo nevyhnutné, aby z právneho hľadiska dal na túto otázku relevantnú odpoveď. Keďže tak neurobil, nie je zrejmé, k akému z viacerých možných záverov sa priklonil a z akých dôvodov. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak vyznieva akoby si odvolací súd nebol istý správnosťou svojho právneho posúdenia veci a v rozpore s prieskumnou povahou dovolacieho konania očakával, že príslušné právne závery vysloví namiesto neho dovolací súd. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak pôsobí zmätočne, keď na jednej strane odvolací súd uvádza, že sa nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že samotný rozsudok okresného súdu mohol byť sám osebe titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva v prospech pôvodnej žalobkyne, nakoľko pre jeho nadobudnutie sa vyžadoval zápis tohto rozsudku do pozemkovej knihy a na druhej strane kladie dovolaciu otázku v zmysle, či v tomto rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. C II 282/48 zo dňa 10. decembra 1948 možno vidieť dobromyseľnosť a oprávnenosť držby ako aj presvedčenie nadobúdateľky, že jej vec patrí. Dovolací súd tak ostal v pozícii, že na základe vlastnej úvahy bez dokazovania a vypočutia strán, by mal vybrať niektorú z odvolacím súdom načrtnutých možností riešenia prejednávanej veci a vysvetliť dôvody, pre ktoré považuje zvolené riešenie sporu za správne. Ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. však bolo koncipované tak, že dovolací súd len posúdi riešenie sporu (právnej otázky) prijaté odvolacím súdom v rozhodnutí a odpovie dovolateľom na otázku, či takéto riešenie je správne a zákonné.

14. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že konanie v predmetnej veci je postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), na ktorú dovolací súd bol povinný prihladiť aj vtedy, ak by táto vada v dovolaní nebola uplatnená. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP, § 450 CSP). Vzhľadom na výskyt tejto procesnej vady konania, nemal dovolací súd možnosť pristúpiť k posúdeniu, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

15. O trovách pôvodného aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.